

Regieraad Bouw

Van
resultaat
naar
metamorfose

Jaarverslag 2006

Van
resultaat
naar
metamorfose

Jaarverslag 2006

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Inleiding	6
Vernieuwingsakkoorden	8
Samenwerking	9
<i>Game Innovatief Bouwen</i>	9
Kiezen voor vernieuwen	10
Sleutelpublicatie Aanbesteden	11
Handleiding Eigen Initiatieven	12
<i>Keurmerk Klantgericht Bouwen</i>	13
Sleutelpublicatie Bouwonderwijs	14
Regionale Regieraden	15
Werkgroepen	16
<i>Dag van de Bouw</i>	17
De BouwEtalage	18
Sectorinnovatieplan	19
ICT in de bouw	20
Opdrachtgeversmonitor	21
Regieraad Bouw II	22
Regieraad Bouw, van I naar II	24
Metamorfose van de bouw	26

Voorwoord

De Regieraad Bouw I heeft eind 2006 zijn activiteiten beëindigd. Daarom is dit niet alleen het derde, maar tevens het laatste jaarverslag van de raad. Dat betekent niet dat er een eind komt aan het gecoördineerde vernieuwingsproces in de bouwsector. De fundamenten daarvoor zijn in de afgelopen drie jaar gelegd. Op 1 januari 2007 is een nieuwe Regieraad Bouw II aangetreden die de volgende fase van de cultuuromslag in de bouw gaat begeleiden.

De titels van de jaarverslagen vormden de afgelopen jaren een weerspiegeling van de voortgang die met het Vernieuwingsoffensief Bouw werd geboekt. Zo luidde in 2004 het motto "Van voorbereiding naar uitvoering" en ging het in 2005 om "Van uitvoering naar resultaat". Het verslag over 2006 heeft als titel meegekregen "Van resultaat naar metamorfose". Daarmee wordt natuurlijk niet beweerd dat de bouwsector al een complete metamorfose heeft ondergaan. Maar de gedaanteverwisseling naar een moderne, innovatieve en maatschappelijk betrokken bedrijfstak is wel duidelijk op gang gekomen. Het is aan de Regieraad Bouw II om deze cultuuromslag verder in goede banen te leiden en waar nodig van nieuwe impulsen te voorzien.

Dr. J.M.J.F. Houben
Secretaris Regieraad Bouw

April 2007

Inleiding

Voor de Regieraad Bouw was 2006 het jaar van de afronding van zijn werkzaamheden en het overdragen van het vernieuwingsvaandel aan de nieuw benoemde Regieraad Bouw II. In totaal is de eerste Regieraad een kleine drie jaar actief geweest. In februari 2004 werd de raad geïnstalleerd door de ministers van Economische Zaken, Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en Verkeer en Waterstaat. Na de bevindingen van de parlementaire enquête bouwnijverheid, luidde de opdracht aan de Regieraad: breng de noodzakelijke vernieuwingen in de bouw op gang, normaliseer de verhoudingen in de sector en herstel het onderlinge vertrouwen.

Er zijn de afgelopen drie jaar belangrijke slagen gemaakt om deze opdracht te vervullen. De Regieraad Bouw ging na de parlementaire enquête aan de slag vanuit een betrekkelijk solitaire positie. In 2005 werd het Vernieuwingsoffensief Bouw gelanceerd, een vernieuwingsvisie met daaraan gekoppeld een meerjarenprogramma met doelstellingen en prioriteiten. Met als centrale thema's transparantie, innovatie en kwaliteit/prijs. Sindsdien hebben de rijen in de bouw zich duidelijk aaneengesloten. Via Vernieuwingsakkoorden hebben inmiddels 14 branche- en koepelorganisaties zich geschaard achter het gedachtegoed van de Regieraad en hun eigen rol genomen in het Vernieuwingsoffensief. Dankzij de vorming van vijf regionale Regieraden Bouw heeft de vernieuwing ook in de regio wortel geschoten.

De bondgenoten die de Regieraad in zijn missie ondersteunen zijn inmiddels talrijk en teveel om allemaal te vermelden. Syntens (richting MKB) en PIANOo (richting publieke opdrachtgevers) zijn direct aangesloten op het Vernieuwingsoffensief. PSIBouw komt na de fase waarin projecten werden bedacht en opgedragen in de fase van "oogsten". Hierdoor ontstaat extra stuwkracht vanuit de kenniswereld, die ook hulp kan bieden bij het overwinnen van problemen die zich in de vernieuwingspraktijk aandienen.

Ook internationaal is gezorgd voor het opbouwen van relaties om te leren van de elders opgedane ervaringen. DeltaNeth houdt Nederland adequaat aangesloten op de vernieuwingsactiviteiten die in Europees ECTP-verband plaatsvinden.

Tijdens een groot evenement in Den Haag op 14 december 2006 werd de balans van drie jaar Regieraad Bouw opgemaakt onder het motto "Metamorfose van de bouw". De belangrijkste conclusie was dat het vernieuwingsbewustzijn in de bouwsector een brede groei heeft doorgemaakt. Branches en hun lidbedrijven zijn zich bewust geworden van de noodzaak tot vernieuwing en hebben ontdekt dat daardoor vele nieuwe kansen ontstaan. Opdrachtgevers en hun organisaties zijn tot de overtuiging gekomen dat zij verder moeten professionaliseren en dat zij veel te winnen hebben bij een goede samenwerking met aanbieders. Er is duidelijk sprake van een groeiende, gezamenlijke ambitie en vastbeslotenheid om de bouw om te vormen tot een innovatieve, transparante en op kwaliteit concurrerende sector.

De komende drie jaar gaat de nieuwe Regieraad, die op 1 januari 2007 is aangetreden, deze vernieuwingsbeweging verder uitbouwen, verdiepen en verankeren.

Vernieuwingsakkoorden

De Regieraad Bouw heeft in 2006 veel energie gestoken in het mobiliseren van de gehele bouwsector om gezamenlijk de gewenste vernieuwing vorm en inhoud te geven. Daartoe werden met een groot aantal koepel- en brancheorganisaties afspraken gemaakt die vervolgens formeel werden vastgelegd in zogeheten Vernieuwingsakkoorden. Nadat Bouwend Nederland (bouw- en infrabedrijven), ONRI (ingenieurs- en adviesbureaus) en UNETO-VNI (installatiebedrijven) eind 2005 het spits afbeten, zijn er in de loop van 2006 akkoorden gesloten met achtereenvolgens NVTB (toeleveranciers bouwproducten), VNG (gemeenten), het Bouwcollege (zorginstellingen), BNA (architectenbureaus), UvW (waterschappen), IPO (provincies), NEPROM en NVB (projectontwikkelaars), HIBIN (bouwmaterialenhandel), Conga (gespecialiseerde aannemers) en Aedes (woningcorporaties). Door de samenwerking te zoeken met deze 14 organisaties, is er een breed draagvlak in de sector ontstaan voor de missie van de Regieraad. Opdrachtgevers, ontwerpers, adviseurs, projectontwikkelaars, bouwers, installateurs en toeleveranciers zijn nu allemaal actief betrokken bij het Vernieuwingsoffensief. Zij dragen het gedachtegoed van de Regieraad uit naar hun eigen achterban en bevorderen de vernieuwing met concrete activiteiten. Omdat alle Vernieuwingsakkoorden zijn gebaseerd op het meerjarenprogramma van de Regieraad, is zeker gesteld dat de activiteiten van de diverse deelbranches zich op dezelfde doelstellingen richten en elkaar versterken. Dit moet uiteindelijk leiden tot een sectorbrede samenwerking rondom de thema's van de Regieraad.

Een van de ondertekenaars van een Vernieuwingsakkoord was de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Ralph Pans, voorzitter directieraad van de VNG (links), en Regieraad-voorzitter Jan Hovers zetten er hun handtekening onder.

Samenwerking

De bereidheid van de verschillende branches om op het gebied van vernieuwing de handen ineen te slaan is in 2006 al zichtbaar geworden. Aan opdrachtnemerskant presenteerden de brancheverenigingen BNA, Bouwend Nederland, ONRI en UNETO-VNI op 26 januari een gemeenschappelijk actieprogramma voor 2006-2007. Later hebben ook de NVTB en Fosag zich hierbij aangesloten. Het programma kent inmiddels zeven uitgangspunten: de maatschappelijke en culturele betekenis van bouwen, integrale kwaliteit, klantgerichtheid, bevorderen van integriteit, transparantie door standaardisatie van informatiesystemen en afsprakenstelsels, het stimuleren van duurzame innovatie en kennisoverdracht. De Regieraad ondersteunt dit initiatief van harte omdat het naadloos aansluit bij zijn doelstellingen voor vernieuwing in de bouw.

Aan opdrachtgeverskant heeft een groep grote publieke en semi-publieke organisaties zich inmiddels verenigd. Dit zogeheten NL Opdrachtgeversforum in de Bouw is een initiatief van Rijkswaterstaat, NS Vastgoed, het ministerie van Defensie, de gemeente Den Haag en de Rijksgebouwendienst. Doel is het opdrachtgeverschap in de deelnemende organisaties te versterken en verder te professionaliseren. Dit gebeurt vooral door het uitwisselen van kennis en praktijkervaringen en het beïnvloeden van regelgeving. Het NL Opdrachtgeversforum in de Bouw organiseerde op 16 juni een werkbijeenkomst met als thema "Versterken Opdrachtgeverschap." Daarbij stond een selectie van 'best practices' en vernieuwende initiatieven centraal.

Game Innovatief Bouwen

De provincie Utrecht organiseerde op 1 februari 2006 een pilot Game Innovatief Bouwen. Uit provinciaal onderzoek was gebleken dat plannen voor duurzaam bouwen vaak blijven steken in de traditionele organisatie van het bouwproces. Obstakels zijn de focus op de laagste prijs, angst voor claims en gebrekkige communicatie in de bouwkolom. Om meer greep te krijgen op dergelijke probleemfactoren, besloot de provincie na overleg met de Regieraad Bouw een spelvorm te ontwikkelen. Daartoe werd onder meer ook samengewerkt met PSIBouw. Bij de pilot van deze game waren zestig deelnemers en observatoren betrokken. Zij hadden als opdracht het proces rond een fictief nieuwbouwproject na te spelen en te experimenteren met nieuwe vormen van samenwerking en gedrag. De pilot was voor zowel deelnemers als observatoren erg leerzaam. PSIBouw is, in samenwerking met centra voor gaming en modelling, een vervolgactie gestart.

Kiezen voor vernieuwen

In juli 2006 is de Regieraad Bouw begonnen met de verspreiding van 15.000 brochures onder bedrijven en instellingen in de bouwsector. Het boekje, met de titel "Kiezen voor vernieuwen", is bedoeld als een introductie voor de activiteiten die koepel- en brancheorganisaties ontplooiën in het kader van hun Vernieuwingsakkoord.

De bedoeling is met name het midden- en kleinbedrijf in de bouw, gemeenten en woningcorporaties te attenderen op het waarom en hoe van het Vernieuwingsoffensief Bouw.

De brochure benadrukt dat zowel opdrachtgevers als opdrachtnemers een wereld te winnen hebben bij vernieuwing. Daarnaast hebben de geadresseerden een USB-stick ontvangen met daarop de snelst "Het Nieuwe Bouwen". Aan de hand van deze elektronische test kan men snel bepalen hoe vernieuwend de eigen organisatie is en wordt duidelijk op welke terreinen extra inspanningen zinvol zijn. Verder biedt de stick een groot aantal links naar websites met nadere informatie over vernieuwingsinitiatieven in de bouwsector.

Inmiddels hebben de leden van ONRI, VNG, UNETO-VNI en Bouwend Nederland de brochure en snelst ontvangen. Ook de leden van Aedes en Conga krijgen de komende tijd zo'n informatiepakket in hun brievenbus.

Er is bewust gekozen voor één en dezelfde brochure voor opdrachtgevers en opdrachtnemers. Hiermee wordt duidelijk gemaakt dat het vernieuwingsproces alleen kans van slagen heeft als dat van beide kanten gelijktijdig in gang wordt gezet.

De brochure "Kiezen voor vernieuwen" is verspreid onder 15.000 bedrijven en instellingen in de bouwsector.

Sleutelpublicatie Aanbesteden

De Regieraad Bouw bracht in september 2005 een eerste tussentijds advies uit over het juridisch kader voor aanbestedingen in de bouw. Dit kreeg op 21 juni 2006 een vervolg met de sleutelpublicatie 'Beter aanbesteden in de bouw; Regels bieden ruimte voor kwaliteit, efficiency en innovatie'. De complete publicatie en een populaire samenvatting werden door prof. mr. Michiel Scheltema, het lid van de Regieraad verantwoordelijk voor regelgeving, aangeboden aan mr. Laurens Jan Brinkhorst, minister van Economische Zaken.

In deze sleutelpublicatie staat de vraag centraal hoe aanbestedingsprocessen in de bouw het beste kunnen worden geregeld en wat dat betekent voor de bestaande regels. Een analyse van belangen en beslissingen in het aanbestedingsproces toont aan dat de huidige (Europese) aanbestedingsregels primair zijn gericht op faire mededinging. Toch blijken de regels voldoende ruimte te bieden om ook de belangen kwaliteit, efficiency en innovatie te dienen. Het probleem is echter dat een aanbesteder in veel gevallen niet goed kan beoordelen hoe hij met de geboden ruimte om moet gaan. Daarvoor is een professionalisering van het aanbestedingsbeleid nodig.

Volgens de Regieraad Bouw heeft een aanbesteder in de bouw daarom, naast het wettelijke kader van de nieuwe Aanbestedingswet en de bijbehorende uitvoeringsbesluiten, vooral behoefte aan een praktische leidraad die hem helpt bij het nemen van verstandige beslissingen. Zo'n 'Leidraad aanbesteden voor de bouw' wordt inmiddels ontwikkeld door een commissie van de Regieraad Bouw onder voorzitterschap van prof. Scheltema. Deze commissie bestaat uit vertegenwoordigers van (overheids)opdrachtgevers en marktpartijen, alsmede enkele onafhankelijke deskundigen. Bij het opstellen van de leidraad wordt nauw samengewerkt met PSIBouw en PIANOo. De leidraad zal ondersteuning bieden bij het kiezen van bouworganisatievorm, contractvorm, aanbestedingsvorm en risicodeling en naar verwachting in de loop van 2007 gereed komen. Ook zal de leidraad worden aangesloten op TenderNed, het internetsysteem voor elektronisch aanbesteden.

De sleutelpublicatie wijst erop dat de aanbesteder wèl tegen de grenzen van de Europese regels aanloopt als hij wil kiezen voor de geïntegreerde bouworganisatievorm. Daarvoor is een procedure nodig die het partijen mogelijk maakt tijdens de aanbesteding informatie uit te wisselen. Het aanbestedingsrecht blijkt hier echter een knellend keurslijf. De Nederlandse overheid is inmiddels bereid gevonden deze kwestie onder de aandacht van de Europese Commissie te brengen.

De sleutelpublicatie werd in opdracht van de Regieraad opgesteld door prof. mr. Chris Jansen, hoogleraar Privaatrecht aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Organisaties van opdrachtgevers en opdrachtnemers werden daarbij uitgebreid geconsulteerd.

De sleutelpublicatie 'Beter aanbesteden in de bouw' werd namens de Regieraad door Michiel Scheltema aangeboden aan minister Laurens Jan Brinkhorst van Economische Zaken.

Handleiding Eigen Initiatieven

Als een soort voorschot op de 'Leidraad aanbesteden voor de bouw' verscheen op 19 april 2006 de "Handleiding voor Eigen Initiatieven in de bouw", die de Regieraad Bouw samen met PSIBouw heeft opgesteld. Prof. Michiel Scheltema overhandigde de eerste exemplaren van deze handleiding aan mr. Ralph Pans, voorzitter directieraad VNG, en drs. Karin van Willigen, directeur Bouweconomie van Bouwend Nederland. Zij traden symbolisch op als de representanten van respectievelijk opdrachtgevers en opdrachtnemers. Het Eigen Initiatief is een instrument dat uitstekend past in het streven van de Regieraad Bouw om innovatie in de bouw te stimuleren. Met een Eigen Initiatief draagt een marktpartij een oplossing aan voor een probleem, zonder dat de ontvangende partij daarom heeft gevraagd. Er bestaan in Nederland echter geen regels voor de manier waarop ontvangers met zo'n voorstel moeten omgaan en voor de bescherming van de rechten van indieners. Om hierin te voorzien is deze handleiding opgesteld door een werkgroep van deskundigen onder voorzitterschap van prof. Scheltema.

Dit hulpmiddel is verspreid onder publieke opdrachtgevers en het (bouw)bedrijfsleven. Rijkswaterstaat en de Rijksgebouwendienst hebben inmiddels een loket geopend voor Eigen Initiatieven.

In dit voorjaar organiseerde de Taskforce PPS vier regionale voorlichtingsbijeenkomsten in Groningen, Den Haag, Arnhem en Vught. De Regieraad gaf tijdens deze bijeenkomsten een presentatie over Eigen Initiatieven in de bouw.

In juli richtten de Regieraad, PSIBouw en Traverse een Community of Practice (CoP) 'Eigen Initiatief' op. Deze community bestaat uit opdrachtgevers in de bouw die kennis en ervaringen met elkaar uitwisselen om daarmee een goedwerkende praktijkprocedure te ontwikkelen.

Keurmerk Klantgericht Bouwen

De voorzitter van de Regieraad Bouw, Jan Hovers, overhandigde op 30 januari 2006 aan 69 bedrijven het Keurmerk Klantgericht Bouwen. De heer Hovers noemde de keurmerkhouders een voorbeeld voor de sector. Klantgericht bouwen sluit uitstekend aan bij de doelstellingen van de Regieraad.

Het Keurmerk Klantgericht Bouwen wordt verstrekt door de in 2003 opgerichte Stichting Klantgericht Bouwen, een gezamenlijk initiatief van Vereniging Eigen Huis en Bouwend Nederland. Kopers geven een rapportcijfer over hun ervaringen in de verkoopfase, de bouwfase, de opleveringsfase en het totale functioneren van de bouwer. Daarnaast controleren bouwkundigen van Vereniging Eigen Huis de kwaliteit van de opgeleverde woning. Het keurmerk geeft opdrachtgevers en kopers inzicht in de kwaliteit van de bouwbedrijven/ontwikkelaars. Met de uitkomsten van de metingen kunnen aangesloten bedrijven hun eigen bedrijfsprocessen verbeteren.

De 69 bedrijven scoorden gemiddeld 16 opleveringsgebreken per woning, vergeleken met een marktgemiddelde van bijna 21. Het gemiddelde rapportcijfer voor de kwaliteit van hun dienstverlening bedroeg 7,1, terwijl de hele bouw gemiddeld een 6,2 kreeg.

Regieraad-voorzitter Jan Hovers (midden) reikte symbolisch het Keurmerk Klantgericht Bouwen uit aan 69 bedrijven.

Sleutelpublicatie Bouwonderwijs

Op 7 december 2006 bracht de Regieraad Bouw, in nauwe samenwerking met PSIBouw, de sleutelpublicatie Bouwonderwijs uit met als titel 'Bouwen aan het vak'. De studie werd door Jan Hovers en Herman Hazewinkel, de voorzitters van Regieraad Bouw en PSIBouw, aangeboden aan Bruno Bruins (staatssecretaris van OC&W), Wim Deetman (bestuursvoorzitter VNG), Elco Brinkman (voorzitter Bouwend Nederland) en John Kerstens (vice-voorzitter FNV Bouw).

De sleutelpublicatie schetst een perspectief op de bouw van de toekomst en de rol van onderwijs en scholing daarbij. Daarnaast worden de knelpunten en problemen in het bouwonderwijs geïnventariseerd en geanalyseerd. De algemene conclusie luidt dat de enorme veranderopgave van de bouwsector vraagt om nauw contact tussen onderwijs en praktijk, bredere scholing van medewerkers en verdere professionalisering van opdrachtgevers. Daarvoor zijn aanpassingen in het bouwonderwijs noodzakelijk en moeten ondernemingen meer aandacht besteden aan opleidings- en personeelsbeleid.

De studie formuleert een aantal vergaande aanbevelingen voor het bouwonderwijs. Zo dient er een einde te komen aan ongeschoolden in de bouw door de invoering van een persoonsgebonden bouwplaatscertificaat. Onderwijs en bouwpraktijk dienen beter op elkaar aan te sluiten door regionale praktijkwerkplaatsen voor VMBO en MBO, ondernemers voor de klas en opfrisstages voor docenten in het bedrijfsleven. Het competentieprofiel van het HBO dient te worden verbreed tot multispecialist. Naast de traditionele technische ingenieurskennis is er een groeiende behoefte aan juridische, commerciële en bedrijfskundige competenties en aan managementvaardigheden. Bovendien moet er één universitaire topopleiding komen voor de bouwmanager van overmorgen. Voorts is er behoefte aan een topopleiding voor opdrachtgeverschap. Want een cultuuromslag in de bouw ontstaat alleen als deze door professionele opdrachtgevers wordt gestimuleerd. Tot slot moet de bouw de achterstand op HRM-terrein inlopen door meer aandacht voor scholing en opleiding en door de personeelsafdeling op directieniveau te positioneren.

De sleutelpublicatie 'Bouwen aan het vak' werd door de Regieraad Bouw en PSIBouw aangeboden aan het ministerie van OC&W, de VNG, Bouwend Nederland en FNV Bouw.

De sleutelpublicatie Bouwonderwijs is tot stand gekomen met medewerking van Andersson Efficers Felix, de Stichting Bouwresearch (SBR), TSM Business School (Universiteit Twente) en Fundeon. Ook hebben alle geledingen van het bouwonderwijs, hun maatschappelijke partners, opdrachtgevers en opdrachtnemers hun inbreng kunnen leveren.

Regionale Regieraden

Sinds begin 2006 zijn er in vijf regio's regionale Regieraden actief. Dit gebeurde op initiatief van VNO-NCW en Bouwend Nederland met ondersteuning van de landelijke Regieraad Bouw. De raden in de regio's Noord, Oost-Nederland, Randstad, Brabant-Zeeland en Limburg zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van decentrale overheden en partijen uit de bouwkolom. De raden hebben in de loop van het jaar projectplannen opgesteld en die vertaald in concrete plannen van aanpak. De regionale raden hebben de ambitie een cultuur- en mentaliteitsverandering te realiseren, professioneel opdrachtgever- en opdrachtnemerschap te bevorderen, nieuwe werkwijzen te ontwikkelen, nieuwe vormen van samenwerking te stimuleren en goede voorbeelden uit te wisselen. Daartoe worden in de regio's inmiddels de nodige activiteiten ontplooid.

Minister Brinkhorst van Economische Zaken bracht op 15 februari een bezoek aan de Noordelijke Regieraad Bouw. Ook bezocht de bewindsman het voorbeeldproject N31 en een innovatief bouwbedrijf.

Er vindt een goede afstemming plaats met de landelijke Regieraad. In dit overleg is het belang benadrukt van een goede onderlinge afstemming van activiteiten en de uitwisseling van expertise en ervaringen.

De Regieraad Bouw regio Randstad hield op 21 november een congres over Professioneel opdrachtgever- en opdrachtnemerschap. Regio Noord organiseerde op 27 november een congres over De ontknoping, regeldruk in de regionale bouw en infra. En op 6 december vond het congres van regio Oost Nederland plaats met als thema 'Samen werken werkt!'

Tijdens het evenement 'Metamorfose van de bouw', dat de landelijke Regieraad en PSIBouw op 14 december organiseerden, namen vertegenwoordigers van de vijf regionale raden deel aan een forumdiscussie waarin zij hun ambities en werkwijze konden toelichten.

Regieraad Bouw
Regio Noord

Regieraad Bouw
Oost Nederland

Regieraad Bouw
Regio Randstad

Regieraad Bouw
Brabant Zeeland

Regieraad Bouw
Regio Limburg

Het in december gehouden congres van de Regieraad Bouw regio Oost-Nederland had als thema 'Samen werken werkt!'

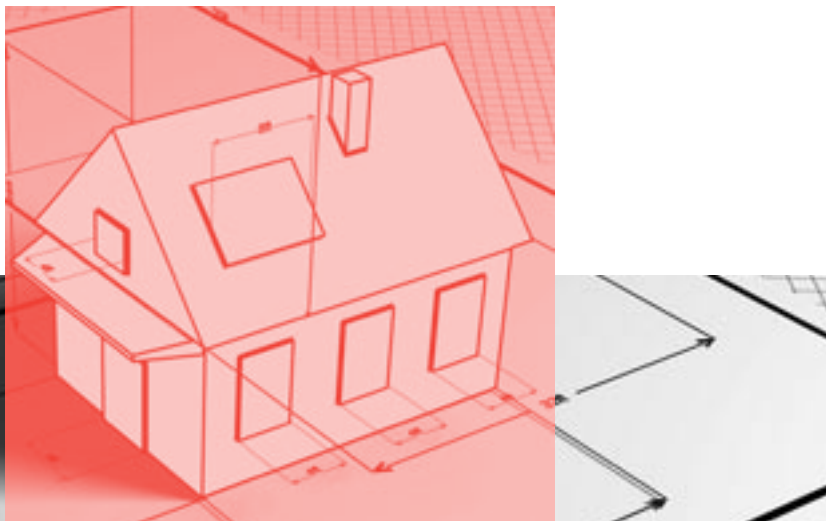
Werkgroepen

De werkgroepen van de Regieraad Bouw hebben in 2006 een aantal vernieuwende en experimentele bouwprojecten begeleid.

De Werkgroep Woningbouw maakte met PSIBouw afspraken over de ondersteuning aan vier projecten die door de werkgroep waren geadopteerd. De leerpunten van het inmiddels afgeronde traject rond Le Medi van ERA Bouw zijn in kaart gebracht. Deze bevindingen worden gebruikt in het nieuwe project "De Oriënt". De voortgang van dit project wordt gemonitord en geëvalueerd. Voor het Solids-project van Woningbouwvereniging Het Oosten werd een aantal (knel)punten gedefinieerd waarbij kennis en netwerk van de werkgroep en PSIBouw meerwaarde kunnen bieden. De knelpunten variëren van problemen rond huurrecht tot het vinden van partijen die inbouwpakketten kunnen leveren.

Ook de werkgroep Utiliteitsbouw heeft de geselecteerde praktijkprojecten verder geconcretiseerd. Voor fase 3 van het UMC Radboud is door UMC een monitorgroep opgericht die expertise over innovatieve aanbestedingsaspecten inbrengt. PSIBouw levert aanvullende expertise en documenteert de leerpunten voor de sector.

Bij ROC/CSV Veenendaal geeft PSIBouw handen en voeten aan de theorie van het 'Living Building Concept'. Er is een groot aantal leerpunten en knelpunten naar voren gekomen die opgelost moeten worden voordat het LBC-concept breed toepasbaar is.

Voorts hebben PIANOo en PSIBouw drie aanvullende u-bouw praktijkprojecten geïnitieerd voor de toepassing van 3D modelling software. Met deze projecten wordt niet alleen praktijkervaring opgedaan, tevens wordt beoogd een versnelling te realiseren in de marktbrede implementatie van 3D modelling software.

De werkgroep Grond-, Weg- en Waterbouw legde in 2006 de nadruk op thema's als professioneel opdrachtgeverschap bij overheden, bij-/nascholing van mid-careers in de GWW, maatschappelijk verantwoord ondernemen en bouwprocesefficiency. Als Bloemblad Bouw van het VenW-Beraad Kennis en Innovatie heeft (een deel van) de werkgroep verder invulling gegeven aan het in 2005 in Maarssen gesloten convenant A2 : 2 x 5 = 2010 (versnelde aanleg verbreding A2).

Op 23 mei werd een discussiebijeenkomst met het midden- en kleinbedrijf georganiseerd over de toekomstige rol en positie van het MKB in de infra-sector. Onderwerpen die aan de orde kwamen waren het belang van goede, proportionele selectiecriteria, de toegankelijkheid van overheidsopdrachten voor het MKB en de hoge eisen aan kwalificatie en certificering.

In januari 2007 leverde de werkgroep een inhoudelijke bijdrage aan forumdiscussies tijdens InfraTech 2007. Deze nationale vakbeurs voor de GWW-sector bood voor het eerst een platform voor verbetering van de relatie tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers. Bij deze nieuwe opzet had de beursorganisatie het gedachtegoed van de Regieraad als uitgangspunt genomen.

Dag van de Bouw

Regieraad Bouw-voorzitter Jan Hovers en Regieraad-secretaris Joris Houben toonden op 3 juni 2006 hun belangstelling voor de Dag van de Bouw. Op deze door Bouwend Nederland georganiseerde open dag kon het publiek een kijkje nemen bij meer dan zestig bouw- en infraprojecten. De vertegenwoordigers van de Regieraad bezochten het project 'nieuwbouw en renovatie Westraven' in Utrecht, langs de Rijksweg A12. Na oplevering in mei 2007 wordt dit de nieuwe behuizing van onder meer Rijkswaterstaat Bouwdienst en Rijkswaterstaat Utrecht. Volgens de Regieraad is De Dag van de Bouw een goed voorbeeld van de manier waarop de sector zich aan het omvormen is van een gesloten, in zichzelf gekeerde branche naar een transparante bedrijfstak die midden in de maatschappij wil staan.

De BouwEtalage

Eind 2006 is begonnen met de omvorming van De BouwEtalage naar een startpagina voor vernieuwing van de bouw. De BouwEtalage is een website die in 2005 in het leven werd geroepen om innovatieve bouwprojecten in de schijnwerper te zetten. Deze goede voorbeelden dienen als inspiratiebron voor opdrachtgevers en opdrachtnemers die zelf vernieuwingen willen doorvoeren in hun projecten. De stichting Traverse, de Regieraad Bouw en PSIBouw hebben hun krachten gebundeld in het beheer van De BouwEtalage.

Deze drie partijen besloten in november 2006 de website uit te bouwen tot een internet portal, een soort startpagina voor iedereen die op zoek is naar informatie over 'het nieuwe bouwen'. Naast voorbeeldprojecten worden nu ook nieuws, achtergrondinformatie, kennis en opinies gepresenteerd over een breed scala aan bouwgerelateerde onderwerpen.

De vernieuwde BouwEtalage maakt de verspreid over het internet aangeboden informatie over vernieuwing van de Nederlandse bouw vindbaar en toegankelijk. De website biedt voorts een platform voor kennisuitwisseling tussen professionals uit de bouw. En uiteraard blijft ook de oorspronkelijke functie van de BouwEtalage overeind: leren van de ervaringen van anderen om deze toe te kunnen passen in de eigen praktijk. Het hoofddoel van de nieuwe opzet is de bezoekers van de site te informeren, te inspireren en te stimuleren.

De BouwEtalage "nieuwe stijl" werd op 14 december voor het eerst gepresenteerd tijdens het evenement "Metamorfose van de bouw". Verwacht wordt, dat de website medio 2007 volledig operationeel zal zijn.

De website www.debouwetalage.nl ontwikkelt zich tot de startpagina voor iedereen die geïnteresseerd is in 'het nieuwe bouwen'.

Sectorinnovatieplan

In 2006 heeft de Regieraad Bouw nauw samengewerkt met Syntens met als doel ook het MKB in de bouw nadrukkelijk te betrekken bij het Vernieuwingsoffensief. De bouw is één van de zes sectoren waaraan Syntens prioriteit geeft. In overleg met de Regieraad heeft Syntens in het eerste kwartaal de Toekomstwijzer Bouw 2006 opgesteld. Via deze methode kon snel inzicht worden verkregen in de trends en ontwikkelingen die van belang zijn voor de innovatiestrategie van de bouwsector. Vooraf waren samen met de Regieraad drie bouwbrede innovatiethema's vastgesteld:

- Meerwaarde creëren voor opdrachtgevers en samenleving;
- Samenwerking stimuleren tussen opdrachtgevers, ontwerpers, bouwers en toeleveranciers via ketenintegratie;
- Bevordering van ICT-standaardisatie in de bouw.

Op 31 januari werd met een brede vertegenwoordiging van brancheorganisaties, kennisinstellingen en de overheid gebrainstormd over de concrete invulling en uitvoering van deze thema's in 2006 en 2007. De resultaten werden op 7 maart voorgelegd aan een groep ondernemers uit de bouwsector en enkele innovatie-adviesbureaus. Syntens heeft de resultaten van deze brainstormsessies vertaald naar een Sectorinnovatieplan Bouw. Hieraan wordt in samenwerking met organisaties en ondernemers in de bouw inmiddels concreet invulling gegeven.

Om te beginnen zijn er in mei en juni, in samenwerking met de Regieraad Bouw regio Noord, twee seminars opgezet over 'Samenwerking in de Bouwketen'. De bijeenkomsten in Heerenveen en Groningen hadden als doel de veranderingen in de bouw als kansen te zien en die te benutten.

Een ander initiatief is de oprichting van Bouw Innovatie Kringen. Deze bestaan uit vertegenwoordigers van bedrijven uit de keten, onderzoeks- en kennisinstellingen en Syntens. Samen proberen zij een oplossing te ontwikkelen voor een probleem uit de praktijk. Op die manier kunnen bedrijven hun markt- en concurrentiepositie verbeteren. De eerste Bouw Innovatie Kring is in mei opgezet voor MKB'ers in Noord-Brabant. Zo'n 12 bedrijven uit de bouwketen kwamen in 2006 vijf keer bijeen.

In november organiseerde Syntens in Groningen een bijeenkomst met als thema "Beter communiceren met 3D in de bouw". Aan de hand van concrete voorbeelden werd duidelijk dat het gebruik van 3D en virtual reality als communicatiemiddel in de bouw leidt tot meer efficiency en kostenreductie.

ICT in de bouw

Er bestaat een grote behoefte aan gestandaardiseerde informatiesystemen en afsprakenstelsels, die de bouwpartners in staat stellen snel en foutloos digitale informatie met elkaar uit te wisselen. Dit zal leiden tot aanzienlijke vermindering van ontwerp- en bouwfouten, verlaging van bouwkosten en versnelling van bouwtijd.

Daarom heeft de Regieraad Bouw zich in 2006 sterk gemaakt voor adoptie van bestaande internationale standaarden op het gebied van 3D-ontwerpen. Daarbij is met name ingezet op de wereldwijde zogeheten IFC-standaard die is ontwikkeld door de *International Alliance for Interoperability*. Een Benelux-afdeling van deze IAI is in april 2006 opgericht.

Dit maakt het mogelijk het Bouwwerk Informatie Model (BIM) binnen de Nederlandse bouwsector te introduceren. Dit model slaat alle informatie over een bouwwerk en de belangrijke procesinformatie centraal op. BIM is toegankelijk voor alle bij een project betrokken bouwpartijen. Bovendien kunnen alle softwarepakketten informatie met elkaar uitwisselen, van specificatie- en planningspakketten tot ontwerp- en kostenberekening en energiesimulaties. Het werken met het BIM staat in de Nederlandse bouw nog in de kinderschoenen, maar heeft zijn waarde al bewezen in de vliegtuig- en scheepsbouwindustrie.

In december maakte PSIBouw bekend dat er een landelijke Bouw Informatie Raad (BIR) is gevormd. Hierin zitten vertegenwoordigers van rijksopdrachtgevers en de vier grote steden, aannemingsbedrijven, ingenieursbureaus, toeleveranciers en architecten. De BIR gaat zich inzetten voor de introductie en brede toepassing van het BIM in de Nederlandse bouwsector.

Binnen de Nederlandse bouwsector wordt het Bouwwerk Informatie Model (BIM) geïntroduceerd, dat toegankelijk is voor alle bij een project betrokken bouwpartijen. (Foto: Cadvisual BIM engineers)

Opdrachtgeversmonitor

In oktober 2006 verscheen de publicatie "Opdrachtgevers aan het woord" naar aanleiding van een onderzoek dat het Economisch Instituut voor de Bouwnijverheid (EIB) had uitgevoerd in opdracht van de Regieraad Bouw. Het ging hierbij om een vervolg op een in 2005 uitgevoerde nul-meting. Aan het onderzoek deden woningcorporaties, gemeenten, bedrijven, provincies, waterschappen, Rijksoverheid, projectontwikkelaars en particulieren mee.

De studie wees uit dat opdrachtgevers in de bouw open staan voor vernieuwingen in de manier van zaken doen met hun opdrachtnemers. Veranderingen in hun marktgedrag zijn echter nog maar op beperkte schaal zichtbaar. Blijkbaar weten grote groepen opdrachtgevers niet precies hoe zij invulling moeten geven aan 'het nieuwe bouwen' en houden zij daarom nog vast aan traditionele, beproefde werkwijzen.

De Regieraad Bouw heeft inmiddels met koepels van opdrachtgevers (provincies, gemeenten, waterschappen, zorginstellingen, projectontwikkelaars en woningcorporaties) Vernieuwingsakkoorden gesloten. In deze akkoorden is afgesproken welke inspanningen deze organisaties zullen leveren om hun achterban te professionaliseren. Daarnaast fungeren de vijf regionale Regieraden als ontmoetingsplatform voor opdrachtgevers en opdrachtnemers, met als doel vernieuwende vormen van samenwerking te stimuleren. Verder ontwikkelen de Regieraad en PSIBouw een serie hulpmiddelen, zoals leidraden en modellen, om opdrachtgevers te helpen bij het in de praktijk brengen van 'het nieuwe bouwen'.

Al deze activiteiten zijn pas in 2006 opgestart en klinken dus nog nauwelijks door in de uitkomsten van het jongste EIB-onderzoek. De koepelorganisaties en de regionale Regieraden reiken de opdrachtgevers thans de middelen aan om invulling te geven aan vernieuwend marktgedrag. De Regieraad Bouw, PSIBouw en een groot aantal andere organisaties ondersteunen dit proces. Dit moet de komende tijd leiden tot een meetbare omslag in het denken en handelen van opdrachtgevers.

Regieraad Bouw II

In een brief aan de Tweede Kamer meldde minister Joop Wijn van Economische Zaken op 15 augustus 2006 dat een nieuwe Regieraad Bouw de bestaande Regieraad op 1 januari 2007 zal opvolgen. Met als taak het verder aanjagen van het vernieuwingsproces in de gehele bouwketen en het borgen van de behaalde resultaten.

De Regieraad Bouw werd in 2004 door de ministers van Economische Zaken, VROM en Verkeer en Waterstaat ingesteld om het veranderings- en vernieuwingsproces, dat nodig was voor de bouwsector na de bouwenquête, een extra impuls te geven. In 2005 is de Regieraad Bouw het Vernieuwingsoffensief Bouw gestart dat zich op de gehele bouwketen richt. Volgens minister Wijn heeft de eerste Regieraad, onder leiding van voorzitter Jan Hovers, stevige fundamenten gelegd voor het veranderings- en vernieuwingsproces in de bouw. Daarbij werd verwezen naar de Vernieuwingsakkoorden die zijn gesloten met koepel- en brancheorganisaties van opdrachtgevers en opdrachtnemers en naar de vorming van vijf regionale Regieraden.

“Ambities en denken hebben vorm gekregen en het momentum is gecreëerd. Een groot aantal vernieuwingsacties is in gang gezet. Maar er is nog een lange weg te gaan voordat er gesproken kan worden van een structurele cultuuromslag die breed binnen de sector wordt gedragen,” schreef de bewindsman. Volgens hem moeten partijen in de bouwketen deze vernieuwingsactiviteiten zelf oppakken en de nieuwe cultuur in de praktijk gaan brengen. Een centrale regie op voortgang en consistentie is daarbij noodzakelijk.

Nu de fundamenten zijn gelegd en de rekeningen uit het verleden vrijwel zijn vereffend, breekt er volgens de minister een volgende fase in het proces aan met een grotere betrokkenheid van de spelers uit de sector zelf. Dat moet ook zijn weerspiegeling krijgen in de samenstelling van de Regieraad Bouw. In de eerste Regieraad hadden vooral deskundigen uit andere sectoren dan de bouw zitting. “In deze nieuwe fase willen wij meer praktijkmensen, echte vernieuwers uit de bouwketen zelf, bij het veranderings- en vernieuwingsproces betrekken en hen op persoonlijke titel opnemen in de nieuw te vormen Regieraad,” aldus de brief aan de Kamer.

Voorzitter

Tegelijkertijd werd aangekondigd dat Hans Blankert, voormalig voorzitter van VNO-NCW, bereid was gevonden het voorzitterschap van de Regieraad Bouw over te nemen van Jan Hovers. “Blankert is precies de macher die de bouw op de huid kan zitten”, aldus minister Wijn. Jan Hovers was het daarmee eens: “Hans Blankert past perfect op het profiel van prominent bestuurder, met eigen ervaring als ondernemer in de bouw en met relevante netwerken in kringen van politiek en bestuur”.

Op 14 december maakte Hans Blankert op het evenement 'Metamorfose van de bouw' officieel zijn nieuwe ploeg bekend die voor een periode van drie jaar aan de slag gaat. De leden van de nieuwe Regieraad zijn uitgenodigd op grond van hun specifieke kennis en ervaring bij zowel opdrachtgevers als opdrachtnemers in de bouw. Zij staan bekend als vernieuwers en aanjagers van de cultuuromslag in de eigen branche. Een belangrijk criterium was ook dat de leden gezamenlijk een afspiegeling vormen van de gehele bouwketen.

De nieuwbenoemde leden van de Regieraad Bouw II zijn:

Hans Blankert	<i>voorzitter</i>
Jan Bout	<i>voorzitter raad van bestuur van Royal Haskoning</i>
Margriet Drijver	<i>bestuurder van Com-wonen</i>
Kees Flipse	<i>directeur van bouwbedrijf Flipse BV</i>
Francine Houben	<i>directeur/architect van Mecanoo architecten</i>
Joop van Oosten	<i>voorzitter raad van bestuur van Koninklijke BAM Groep</i>
Onno van Veldhuizen	<i>burgemeester van Hoorn</i>
Daan van Vliet	<i>algemeen directeur van UniVastgoed</i>
Piet Wijman	<i>algemeen directeur van HUWA-Vandersanden</i>

Drie leden van de eerste Regieraad maken ook deel uit van de tweede:

Gerrit-Jan van de Pol	<i>algemeen directeur van GMB</i>
Michiel Scheltema	<i>oud-voorzitter WRR</i>
Ad Smaal	<i>oud vice president Shell Global Solutions interim bestuurder Rijkswaterstaat</i>

De adviserende leden zijn:

Bert de Vries	<i>ministerie van Economische Zaken</i>
Bert Keijts	<i>ministerie van Verkeer en Waterstaat</i>
Peter Jägers	<i>ministerie van VROM</i>
Sandra Korthuis	<i>Vereniging Nederlandse Gemeenten</i>
Herman Hazewinkel	<i>voorzitter PSIBouw</i>

De nieuwe en de vorige voorzitter van de Regieraad Bouw, Hans Blankert (links) en Jan Hovers.

Regieraad Bouw, van I naar II

De Regieraad Bouw heeft op 20 oktober 2006 een advies uitgebracht aan de ministers van EZ, VROM en V&W met als titel "Regieraad Bouw; van I naar II". Dit advies schetst vanuit het perspectief van de Regieraad Bouw I de hoofdlijnen van de vervolgactiviteiten van de Regieraad Bouw II.

Een tussenbalans van het Vernieuwingsoffensief Bouw leidt tot de volgende conclusies:

- De verhouding overheid/sector is verbeterd. De overheid heeft na de NMa-boetetractaten en de schikkingprocedures weer een open opstelling naar de sector gekozen en in haar rol als opdrachtgever zet zij zich in om het vernieuwingsproces op gang te helpen.
- Bij partijen in de sector blijkt grote bereidheid om mee te werken aan het vernieuwingsproces. Dit uit zich ondermeer in de ambities die partijen tonen om invulling te geven aan de Vernieuwingsakkoorden en in de energie die wordt gestoken in de regionale Regieraden.
- Het begin met het vertrouwensherstel is gemaakt en de successen van de koplopers in de vernieuwing spreken tot de verbeelding. De bestendige vertrouwensbasis zal langzaam sectorbreed moeten aangroeien.

De nieuwe Regieraad zal zich vanaf 2007 vooral moeten concentreren op de praktijk van de vernieuwing binnen opdrachtgeversorganisaties, bedrijven en bouwprojecten. De werkgroepen van de Regieraad zullen daarbij een belangrijke rol blijven vervullen. De samenwerking met PSIBouw als netwerk van vernieuwers in de bouw kan in dit spoor tot volle wasdom komen.

Het begrippentrio "transparantie, innovatie en kwaliteit/prijs" dat de Regieraad in 2004 lanceerde geeft nog steeds prima dekking aan de kern van het vernieuwingsproces. Transparantie verwijst enerzijds naar integriteitaspecten en anderzijds is ook de open communicatie rond het complexe bouwproces van groot belang. ICT is in de bouw met name het laatste jaar in een stroomversnelling aan het komen, mede onder invloed van internationaal gedreven vernieuwingsimpulsen. Het ICT-dossier dient een prominente plaats te krijgen in het activiteitenpakket van de Regieraad Bouw II. Verder dient de Regieraad II een nauwe relatie te onderhouden met de Transparantie- en Integriteitstafels van PSIBouw en de campagnes die vanuit deze tafels worden geïnitieerd.

Er is gerichte vervolgactie nodig om de stimulering van innovatie met volle kracht ter hand te blijven nemen. Dat kan onder meer via de branche- en koepelorganisaties en via samenwerking met de regionale Regieraden. Ook de werkrelaties met PIANOo richting de (semi) publieke opdrachtgeverswereld en Syntens naar het MKB-bedrijfsleven in de regio zijn essentieel voor

de vergroting van de kring van vernieuwers. Belangrijke aanknopingspunten voor innovatie in de bouw biedt het Platform Energietransitie Gebouwde Omgeving.

De Regieraad II zal de contacten met dit transitieplatform verder moeten uitbouwen.

Zowel in de kring van opdrachtgevers als opdrachtnemers wordt momenteel stevig geïnvesteerd in nieuwe vormen van samenwerking. Geleidelijk aan begint er een nieuwe bouwpraktijk te ontstaan waarin “kwaliteit telt”. Het overdragen van ervaringen en successen van de koplopers naar de volgers (en het grote peloton) is een belangrijke opgave die nog goeddeels voorligt. “Eigen initiatieven” kunnen een belangrijke rol gaan vervullen. Of dit in de praktijk ook bewaarheid wordt zal door de Regieraad II nauwlettend moeten worden gevolgd. Het onderwerp “verzekerde garanties”, dat aan de aanbodzijde van de markt moet worden ontwikkeld, vraagt ook om een plaats op de agenda van de Regieraad II.

De Regieraad I heeft zich uitgebreid bezig gehouden met de aanbestedingsregels en daarover enkele adviezen uitgebracht. Ook wordt samen met PSIBouw gewerkt aan het maken van een leidraad die in de praktijk handvatten biedt om op een goede manier vorm en inhoud te geven aan aanbestedingsprocessen. De implementatie van de nieuwe regels en het leren omgaan met deze regels in de praktijk vormen nog een jarenlange opgave voor de bouw en behoeven uit dien hoofde nog de voortdurende zorg van de Regieraad II.

De Regieraad II zal zijn pijlen ook moeten richten op de onderwijswereld om ervoor te zorgen dat opleidingsinstellingen hun programmering afstemmen op de bouw van de toekomst.

Dit betekent concreet dat de Regieraad II uitvoering zal moeten geven aan de aanbevelingen uit de sleutelpublicatie Bouwonderwijs die door de Regieraad I is uitgebracht.

Metamorfose van de bouw

De eerste Regieraad Bouw sloot zijn zittingsperiode af met het evenement 'Metamorfose van de bouw' dat samen met PSIBouw op 14 december werd georganiseerd in het WFCC in Den Haag. Het evenement trok ruim 600 deelnemers uit de bouw, overheid, politiek, kennisinstituten en de media. Eregaste was minister Karla Peijs van Verkeer en Waterstaat.

Doel van de bijeenkomst was om belanghebbenden en belangstellenden in en rond de bouw te laten zien dat de sector momenteel een boeiend en uitdagend vernieuwingsproces doormaakt en zich aan het ontpoppen is tot een moderne, innovatieve bedrijfstak. En dat de veranderingen wellicht sneller om zich heen grijpen dan menigeen denkt.

De Regieraad en PSIBouw wilden aanschouwelijk maken dat vernieuwingen over een steeds breder front en in een grote diversiteit worden toegepast in de dagelijkse praktijk. Andere vormen van samenwerking tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers, inspelen op de wensen en behoeften van de samenleving, oriëntatie op de eindgebruiker, denken in levensduurkosten, driedimensionaal ontwerpen, industrialisatie van het bouwproces en aandacht voor integer handelen en transparante processen. Dat zijn allemaal realiteiten van vandaag. Met dit scala aan onderwerpen konden de bezoekers kennis maken via een Innovatiemarkt die bestond uit 16 verschillende sessies met workshops, games en presentaties over zeer uiteenlopende vernieuwingsinitiatieven.

Het evenement werd ondersteund door een speciale website www.metamorfosevande-bouw.nl en een brochure waarin de onderwerpen van de 16 sessies nader werden toegelicht. Ook verscheen er bij de Cobouw van 15 december een Regieraad-bijlage. Hierin werd teruggeblikt op drie jaar Regieraad en vooruit gekeken naar de uitdagingen die nog wachten.

De metamorfose van de bouw werd tijdens het evenement gesymboliseerd door blauwe "congresbouwers" die moeite hadden met de organisatie en rode collega's die eendrachtig samenwerkten.

Regieraad Bouw I

Het eerste plenaire gedeelte van het evenement werd gebruikt om de balans op te maken van de resultaten die de Regieraad en PSIBouw in de afgelopen drie jaar hebben geboekt. Regieraad-voorzitter Jan Hovers constateerde dat het vernieuwingsbewustzijn een brede groei heeft doorgemaakt in de bouwsector. Hij wees erop dat de Regieraad in 2005 zijn Vernieuwingsoffensief Bouw heeft gelanceerd en er vervolgens in is geslaagd een groot aantal organisaties bij de vernieuwingsinspanningen te betrekken. Met veertien branche- en koepelorganisaties van opdrachtgevers en opdrachtnemers zijn er Vernieuwingsakkoorden gesloten. Voorts is er onder de paraplu van de Regieraad een bloeiend vernieuwingsnetwerk gegroeid. Er wordt nauw samengewerkt met een groot aantal kennisinstituten, onderwijsinstellingen en netwerkplatforms, waaronder PSIBouw, Syntens, PIANOo en de NieuwBouw. Bovendien zijn er vijf regionale Regieraden opgericht. Zij vormen regionale platforms voor vernieuwingsgezinde opdrachtgevers en opdrachtnemers en stimuleren het vernieuwingsdenken in de regio's. Drie werkgroepen van de Regieraad hebben de vernieuwing doorvertaald naar de praktijk van de deelsectoren woningbouw, utiliteitsbouw en grond- weg en waterbouw. Ook begeleiden zij een aantal experimentele bouwprojecten. Voorts is er een breed scala van praktijkgerichte programma's, instrumenten en publicaties tot stand gekomen, vaak in samenwerking tussen de Regieraad en PSIBouw. Bijvoorbeeld de sleutelpublicaties "Beter aanbesteden in de bouw" en "Bouwen aan het vak" (over bouwonderwijs), de brochure "Kiezen voor Vernieuwen", de handleiding voor Eigen Initiatieven en het boekje "Marketing in de Bouw". Diverse andere handleidingen en publicaties zijn nog in de maak. Innovatieve projecten van koplopers in de bouw zijn verzameld op de website De BouwEtalage. Deze goede voorbeelden van vernieuwingen dienen als inspiratiebron voor de volgers. Volgens Hovers hebben de Regieraad en de bouwsector de afgelopen paar jaar dus veel tot stand gebracht. Maar het karwei is nog lang niet af. Daarom treedt op 1 januari 2007 de Regieraad Bouw II aan, onder voorzitterschap van Hans Blankert.

Jan Hovers maakte tijdens het evenement de balans op van de resultaten die de Regieraad Bouw in drie jaar had geboekt.

PSIBouw

Bert Klerk, voorzitter van de Raad van Toezicht van PSIBouw, toonde aan de hand van diverse praktijkvoorbeelden aan hoe PSIBouw aan de slag is geweest om de starre bouwcultuur van weleer los te weken. PSIBouw faciliteert de gewenste transitie in de bouw met allerlei middelen. Er zijn de afgelopen drie jaar richtlijnen, hulpmiddelen en handreikingen ontwikkeld die bovendien zijn gekoppeld aan praktijkprojecten. Dat heeft een rijke oogst aan concrete resultaten opgeleverd. Voorbeelden zijn het A2 convenant, het Living Building Concept, de Leidraad aanbesteden voor de bouw en de Bouw Informatie Raad.

Met deze projecten laat PSIBouw zien dat de praktijk te veranderen is. Bij veranderen hoort altijd leren. Dit gebeurt door 500 mid-carreers, mannen en vrouwen uit de praktijk, op te leiden in het nieuwe denken en doen en via de website www.debouwetalage.nl.

Verder is er een Lefboek in de maak dat begin 2007 wordt uitgebracht. Hierin staan interviews met 'durbouwers' die besloten hebben het anders te gaan doen.

Tot slot nodigde Klerk de sector uit mee te werken aan de ontwikkeling van een wenkend perspectief voor de bouw. Daarbij moet een antwoord komen op vragen als: wat is het beeld van de sector over 30 jaar, wat betekent dat voor de sector nu en welke stappen zijn nodig om het te bereiken?

Regionale Regieraden

Op het evenement namen vertegenwoordigers van de vijf regionale Regieraden deel aan een forumdiscussie. Daaruit bleek dat er in de regio's veel enthousiasme en ambitie bestaat om de bouwsector te vernieuwen, maar dat men nog wel een beetje zoekende is naar de juiste weg. Men vond het essentieel om speerpunten te benoemen rondom het brede thema 'vernieuwing', zodat een heldere boodschap kan worden uitgezonden naar de bouwers in de regio. Enkele speerpunten die genoemd werden waren transparantie, regeldruk en ketenintegratie.

NieuwBouw Innovatieprijs

In de tweede plenaire sessie van de "Metamorfose van de bouw" reikte minister Karla Peijs van Verkeer en Waterstaat de NieuwBouw Innovatieprijs uit. De NieuwBouw is het netwerk van jonge professionals in de bouw en de prijs is bedoeld om jongeren te stimuleren innovaties te ontwikkelen. Dit jaar ging de prijs naar Herman Hoekman en Daan Oostinga, de bedenkers van ArchiSelect. Het gaat om een internettoepassing waarmee een opdrachtgever snel en eenvoudig een architect kan selecteren op basis van rationele factoren.

Minister Peijs

Ook minister Peijs maakte van de gelegenheid gebruik om, mede namens haar collega's van EZ en VROM, de resultaten van drie jaar Regieraad Bouw te inventariseren. Zij herinnerde eraan dat de Regieraad in het leven was geroepen om de markt transparanter te maken, innovatie te stimuleren, de verhouding tussen prijs en kwaliteit beter met elkaar in evenwicht te brengen en de relaties tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers te verbeteren.

Volgens de minister is het een zaak van lange adem, maar is het duidelijk dat het gedachtegoed van de Regieraad sectorbreed gedragen wordt. Ook heeft de sector veel gedaan om schoon schip te maken. De Regieraad heeft, naar de mening van de minister, fantastisch werk geleverd. De fundamenten zijn gelegd waar de nieuwe Regieraad op voort kan bouwen. Ook heeft de Regieraad voor structuur gezorgd die niet alleen zijn opvolger maar ook de regionale Regieraaden van pas komt. Mede namens haar collega's Wijn en Winsemius, bedankte mevrouw Peijs de Regieraad en zijn voorzitter Jan Hovers voor wat er de afgelopen jaren tot stand is gebracht.

Waar het de afgelopen jaren vooral ging om de voorbereiding, zal de nieuwe Regieraad zich nadrukkelijker gaan bezighouden met de uitvoering. Als belangrijke aandachtspunten noemde de minister het bouwonderwijs dat meer hoogopgeleide mensen moet afleveren, een betere samenwerking tussen kennisinstituten, het verminderen van faalkosten en professionalisering van het opdrachtgeverschap.

Minister Karla Peijs van Verkeer en Waterstaat reikte de NieuwBouw Innovatieprijs uit aan de bedenkers van ArchiSelect.

De nieuwe voorzitter Hans Blankert hield zijn 'maiden speech' en maakte de samenstelling bekend van de Regieraad Bouw II.

Regieraad Bouw II

Het evenement werd afgesloten met de *maiden speech* van Hans Blankert, de voorzitter van de nieuwe Regieraad Bouw die vanaf 1 januari 2007 voor drie jaar is benoemd. Hij gebruikte dit podium om de samenstelling van de nieuwe raad bekend te maken.

Hij gaf verder aan dat zijn voorgangers een prestatie van formaat hebben geleverd, omdat de eerste jaren altijd het moeilijkst zijn bij het tot stand brengen van een cultuuromslag. In zijn optiek heeft de Regieraad Bouw I in de afgelopen drie jaar de problematiek geanalyseerd, oplossingsrichtingen bepaald, prioriteiten gesteld en beleid en instrumenten ontwikkeld. Ook werden organisaties aangesproken en zijn er netwerken opgericht. De hele sector is hierdoor overtuigd geraakt van de noodzaak tot vernieuwing en is vervolgens gemobiliseerd om hier ook daadwerkelijk vorm aan te geven.

De Regieraad II gaat er volgens Blankert op toezien dat de sector de weg blijft volgen die de Regieraad I gewezen heeft en zal iedereen aan de gemaakte afspraken houden.

Hij zag het als zijn belangrijkste taak om samen met de sector het Vernieuwingsoffensief de komende drie jaar zoveel stappen verder te brengen, dat het proces onomkeerbaar is geworden. En de Regieraad dus overbodig wordt omdat de sector het vliegwiel zelf draaiende houdt.

Om dat doel te bereiken wil hij een vijftal sporen volgen:

- De Regieraad I is begonnen met het mobiliseren van opdrachtnemers en opdrachtgevers. De komende jaren gaat het nadrukkelijk om de interactie en de communicatie tussen die twee groepen.
- De eerste Regieraad heeft zich in eerste instantie gericht op publieke aanbestedingen. Nu gaat het erom ook de semi-publieke en private opdrachtgevers erbij te betrekken.
- Naast de nieuwbouw, die de eerste jaren veel aandacht heeft gekregen, zal de vernieuwing ook moeten gaan doordringen in de renovatie- en onderhoudsmarkt.
- In de eerste periode stond de schijnwerper gericht op de kopgroep van vernieuwers. De komende jaren moeten de achtervolgers en zo mogelijk het hele peloton in beweging worden gebracht.
- Waar de eerste Regieraad vooral een focus had op het landelijk niveau, moeten activiteiten op regionaal en lokaal niveau de komende tijd meer nadruk krijgen.

Om deze bewegingen te maken is volgens Blankert een cruciale rol weggelegd voor de vijf regionale Regieraden. En ook de samenwerking tussen de Regieraad en PSIBouw blijft een belangrijke voorwaarde voor het succes van het Vernieuwingsoffensief Bouw.

Colofon

Tekst

Regieraad Bouw

Vormgeving

Van Lint Vormgeving, Zierikzee

Fotografie

René van den Burg, Van Lint Vormgeving

Druk

Quantes, Rijswijk

Gouda, april 2007

Regieraad | Bouw

Büchnerweg 1
Postbus 420
2800 AK Gouda

Telefoon 0182-540626
Telefax 0182-540627

secretariaat@regieraadbouw.nl
www.regieraadbouw.nl